

i *Olan*: devia ser la variant pròpia de l'antic dial. basc. extrem-oriental parlat en aquestes comarques fins a la completa romanització.²

¹ Hapax, i potser err. car Ponsich amb aquesta data posa: villare de *Ovantia*. — ² Constin ací alguns parònims que recorden només vagament la forma *Ovança*. Sembla venir d'un *ALBANTIA el nom de l'*Alfenz*, riu veí de l'alt Rin i del llac de Constança (Krahe *Unsere ält. Fluss.* 15), però ni *o-* és *Al-* ni *Ovansa* és nom fluvial. *Obanza* aldea de *Oencia* municipis gallecs (Carbalhinho i Vilafranca do Berzo, deuen venir d'AUDIENTIA 'jurisdicció' (*Codex Iur. Civ.*): amb -ENTIA (no pas -ansa) i en cat. no hauria perdut — -DĪ— ni hi escau el sign. També és massa vague la semblança amb l'extremeny *Obando* (p. jud. *Albuquerque*) d'etimologia no ben aclarida (cf. Mz, Pi., *Orig.* 115): tan poc, que no pot guiar, i en zona ben allunyada i de substrat molt diferent.

OVELLA

Antiga parròquia de Cerdanya, avui clotada deserta, dins la vall de La Molina, uns 10 km al Sud de Puigcerdà. El nom resta viu designant el «Porxo d'Ovella», que hem vist en ruïna, i anomenat *ubelz* pels pastors i bosquerols d'aquelles valls (1936, i enq. d'Alp, 1935, ix, 111-121).

MENCIONS ANT. 839. *Evella* a l'acta C.SdUrg. (i còpia S. XII), però *Uvella* en el Capbreu coetani (ed. P. Pujol, nº 190), que també en altres casos dona formes més fidedignes que el ms. de l'Acta oficial. 855: «chera de *Uvela*», enumerat entre Sagramorta i altres noms coneguts, de la rodalia, fins al *Coll del Pal* (Cart. de Tavèrnoles, 24.7, 19): no és doc. genuí sinó antedat o forjat però en data antiga i per monjos coneixedors del país. 1012: «in com. Cerd. --- Adaz --- flumen Sigeris ---» (Cart. id. 52.19). En docs de la segona meitat S. XIII «casis de *Huvela*». «Coma de *Huvela*», «*Huvela*» (Delcor, *Juifs Puigcerdà, Sefarad* 1966, 32 ss.).

Ponsich (*Top.* 150) afegeix 10 mencions més dels SS. XII i XIII, totes amb la forma *Huvela*, *Ovella* (sempre amb *o-* o bé *u*), i «parr. Ste. Marie de *Huvela*» 1265.¹ En conclusió la forma amb *e-*, hapax contradit per *Ovella* (*U-*), unànime, d'unes 15 cites antigues; i per la forma viva: és un error de còpia degut a la semblança de la *o* amb una *e* en els ms. d'aquell temps.

ETIM. Com que és increïble que un lloc dugui el nom d'«ovella» cap de bestiar (sense derivació, ni genèric, ni article) és clar que es tracta d'un nom més de la sèrie pre-romana descabdellada ací, derivada de OBE 'jaça, pleta de bestiar'. Probt. un cpt. OBE-ILI-A 'la vila de la pleta' 'la vileta dels pastors', format amb l'art. -A i

l'ibèric o paleo-basc ILI: la forma antiga (corresponent al basc mod. *iri*), que figura en ILIBERIS, el nom ibèric d'Elna i altres ja ben estudiats (art. *Cotlliure* i *El-Bèrcol*, on va en combinació amb un altre mot). Res s'oposa a admetre l'evolució *OBÉILIA > *Ovella*.

¹ Però és infundat el títol que hi posa: «Ntra. Sra. de l'*Ovella*». Mai no s'ha usat ni ho he oït amb article.

OVEIX

Llogaret del Flamicell, agre. al mun. de la Torre de Cabdella.

PRON. *aubēš'a* Sentís i Pobleta de Bellveí, Casac. 1920; i oscil·lant entre això i *ub-*, *ob-*, a les enq. de 1957 i 1958 a La Pobleta, Antist i Sarroca de Bellera (XXI, 155, 159, XIX, 175 ss.)

Notícies sobre el monestir Benet de St. Vicenç d'*Oveix* en Abadal (*P. i Rbg.* 229), i en la tesi de Riu, que el documenta des de 834 a 1100, incorporat llavors al de Gerri.

MENCIONS ANT. 834: «domum Sti. Vicentii de *Ovece*» (Abadal, *P. i Rbg.*, nº 11) i *Cat. Car.* II, 471, 472; l'índex d'aquest llibre per Rubió i Lois l'identifica amb *Oveix*, i encara que se cita junt amb Surp, pot ser tanmateix el mateix lloc que *Oveix* del Flamicell (que és a l'altra vessant de la serra, si bé 10 o 15 km lluny); o si no, haurien de ser dos llocs homònims i ben pròxims. 930: «ecclesia Sti. Vicentii super amnem Nocaríe, in lo. q.d. Bisutile sive *Obesse* --- et eccl. Riparia valle Cardosse» (col·le. Moreau v 97ss.) són doncs diverses esgl. que s'assignen, en la dotació al monestir de Gerri; per tant també podria ser un homònim diferent, o be el mateix del Flamicell, puix que s'hi inclou també Ribera de Cardós i l'incert *Bisutile. S.d., fi S.X:* «in *Oveza*» (que Abadal, *P. i Rbg.* nº 320 identifica amb *Oveix*). 976 en un doc. que només coneixem per l'extret d'un erudit: «desde el castillo *Odeze* hasta la palanca de *Seguri*» (Abadal, *P. i R.* nº 237) (sembla que deu entendre 'des del congost de l'alt Flamicell (on es troba *Oveix*) fins al pas del baix Flamicell, per a la palanca de la Poble de Segur': és a dir, de dalt a baix de la conca d'aquest riu) essent copiat per un erudit local és possible que aquest no sabés distingir de la *b* una *d* manuscrita). 1112, referència a St. Vicenç d'*Oveix* (*BABL* VII 106). 1281: altra referència a *Oveix* (CCandi, *Mi.Hi.Ca.* II, 44). 1359: «loch d'*Oueix*» (*CoDoACA* XII, 76: on la lliçó *-ig* per *-ix* és tan poc segura com la *n* que s'hi ha imprès en lloc de *u*).

En conclusió d'aquesta documentació amb detalls incerts —és visible que la forma ferma i fidedigna és la de la llengua viva *Oveix* amb *š*, que és també l'adoptada pels erudits més informats (Abadal, Riu etc.). En rigor les grafies amb *se*, *ce*, *ze*, *ge*, poden ser meres notacions imperfectes de la *š*.